

Banc de bones pràctiques de la Fundació Carles Pi i Sunyer

Denominació de l'experiència: "Irrupció restaurativa: creació d'aules immunològiques davant el bullying"

Unitat impulsora: Equip de Convivència i Mediació de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Informació de context

1. Unitat impulsora: 2 tècnics municipals (1 educador i 1 mediador / coordinador tècnic de l'Àrea d'Igualtat, Drets Socials i Ciutat Educadora), i 3 mediadores sub contractades, amb diferents jornades de treball a temps parcial (personal de la Fundació Pere Tarrés, adjudicatària del Servei de Mediació).
2. Elements permanents integrats a l'equip en funcions de suport de projecte
 - a. 2 policies locals de l'equip d'educació viària
 - b. 2 mossos d'esquadra de l'oficina de relacions comunitàries
3. Recursos econòmics: Capítol 1 per als dos tècnics municipals del grup A2 de l'Administració. Un pressupost anual de 88.292,27 euros exempts d'IVA per a la contractació de la prestació de les mediadores a través de l'empresa adjudicatària. Una subvenció anual de la Diputació de Barcelona (28500 €).
4. Vies d'accés ciutadà: a través de l'OMAP (Oficina Municipal d'Atenció Pública), la bústia ciutadana (<http://tescoltem.santboi.cat/>) o via cossos policials, coordinador tècnic de l'equip (mail jccassou@santboi.cat), referent educatiu (mmiro@santboi.cat) o Servei de Mediació (mediaciociudadana@santboi.cat)
5. Totes les demandes d'intervenció es centralitzen en la figura del coordinador tècnic
6. Les demandes poden venir de persones físiques o jurídiques
7. Les demandes poden referir-se a necessitats sensibilitzadores o habilitadores, resolutives o reparadores
8. El nostre equip es desenvolupa en aquest àmbit amb dos tipus d'intervencions: immunològiques o quirúrgiques. Les primeres són anticipatives: prevenir el conflicte. Les segones són operatives: respondre-li.
9. En tots dos casos, són moviments irruptius, on l'equip "pren" el centre educatiu per desenvolupar estratègies sistèmiques.

Informació metodològica

Les nostres intervencions immunològiques comprenen les següents etapes, sempre flanquejades per l'anàlisi prèvia i l'avaluació posterior:

FASE 1: UN CURS ACADÈMIC: "IRRUPCIÓ"

1. Habilitació del professorat
 - a. Introducció al professorat en la comunicació tàctica. Objectiu: que adquireixin habilitats per distendre immediatament situacions difícils.
 - b. Introducció al professorat en la comunicació afectiva. Objectiu: que adquireixin habilitats per exercir la seva autoritat de manera pacífica i positiva.
 - c. Introducció al professorat en la facilitació de cercles restauratius. Objectiu: que adquireixin habilitats per congeniar a la seva aula el clima amb la tasca.
2. Habilitació de mares i pares
 - a. Introducció a mares i pares en la comunicació afectiva. Objectiu: que adquireixin habilitats per exercir la seva autoritat de manera pacífica i positiva.
3. Habilitació de l'alumnat
 - a. Introducció a l'alumnat en el concepte del suport entre iguals. Objectiu: que adquireixin consciència de comunitat i distingeixin la delació de l'ajuda, recollint recursos per a l'observació sense judici i la transmissió de l'observat.
 - b. Capacitació del alumnat voluntari en l'espai de la mediació natural.
4. Facilitació de cercles de diàleg
 - a. Entre el claustre docent i la direcció
 - b. Entre tutors/es, mares i pares
 - c. Entre tutors/es, mares, pares i fills
 - d. A cada aula

FASE 2: SEGÜENT CURS ACADÈMIC: "HORITZÓ"

5. Introducció a la resta del personal no docent en la comunicació tàctica.

6.

Capacitació de pares i mares dins d'un voluntariat en l'espai de la mediació natural.

7. Salt a l'entorn

- a. Introducció a referents extraescolars en la comunicació tàctica. Objectiu: crear una xarxa de suports externs a la gestió immediata del conflicte.
- b. Facilitació de cercles de diàleg entre docents y referents extraescolars. Objectiu: donar al barri la percepció de escola com espai de confluència acollidora i un pol d'atracció conformat per valors positius.
- c. Facilitació de cercles de diàleg entre l'alumnat de la xarxa de suport entre iguals i els/les referents extraescolars. Objectiu: reforçar la percepció de comunitat.
- d. Facilitació de cercles de diàleg entre pares y mares de la xarxa de suport entre iguals i els/les referents extraescolars. Objectiu: reforçar la percepció de comunitat.

FASE 3: SEGÜENT CURS ACADÈMIC: "HARMONIA"

Espais de supervisió, jornades de reciclatge, comunitats narratives, etc.

Manteniment de vincles i possibilitat de ràpida activació de suport en cas de conflictes greus, etc.

Proposició de noves iniciatives d'educació en valors

Noves promocions de mediador @ s / observador@S naturals

Les nostres intervencions quirúrgiques comprenen les següents etapes, sempre flanquejades per l'anàlisi prèvia i l'avaluació posterior:

0. Segons el perfil de l'alumnat implicat, aconsellem unes primeres mesures de cautela (que poden incloure entrevistes directives tipus Pikas, entrevistes afectives amb la canalla, etc.)
1. Converses afectives amb les famílies afectades i amb els i les docents afectades, per separat
2. Cercles restauratius amb els grups classe on també poden prendre part, si els serveis especialitzats ho autoritzen, les víctimes (agressores i agredides). Objectiu: suturar les bretxes en el grup per donar poder als espectadors indecisos de cara al futur i alliberar-los de culpa de cara al passat, decantar a l'acció positiva de pau des d'ara i restaurar les relacions entre aquests i les persones que, per por vencible, van riure les gràcies dels que van tenir el paper d'assetjadors
3. Conferència de pau: gran cercle amb una geometria i una proxèmia estudiada al detall, espai purament restauratiu on de manera ideal, participaran les

ofensoras (amb la seva família i una xarxa de suport, integrada per alumnat i professorat afectivament vinculat), les persones ofeses (id), representants de la comunitat escolar i de la extraescolar (aquí sempre intentem donar cabuda a un policia uniformat del nostre equip). Objectiu: facilitar que les parts es revaloritzin mútuament; que la part actora reconegui els fets i se'n responsabilitzi; que la part actora, la receptora i la resta de persones afectades discernixin el millor mecanisme de reparació del dany, tot en l'espai col·lectiu perquè el sentiment de comunitat es vegi indubtablement restaurat.

Nota: Quan un centre educatiu ha activat un protocol per violència entre iguals, la nostra intervenció ha de produir-se una vegada que l'atenció directa a les víctimes (agressores i agredides) s'ha concretat a través de mans expertes (equips d'assistència psicopedagògica, policia, serveis socials, etc.). Tot i que sovint som el primer recurs activat i hem d'ocupar-nos d'assessorar escoles i instituts perquè el cas recuperi els passos perduts ...

Una superestructura ètica

Sobre aquesta trama profundament funcional i operativa, el nostre equip gestiona un programa d'educació en valors que pretén ajudar a aconseguir una plena naturalització de la diversitat. Cada curs, any rere any, planifiquem i implementem tallers de convivència amb capacitats, orientacions, valors o cultures diferents a la "mainstream", entenent que la diferència marca un factor de risc en l'esfera del bullying:

- Tallers sobre diversitat en els fenotipus a Secundària ("El Minotaure")
- Tallers sobre diversitat en els comportaments i les cultures a Primària ("Cruïlles")
- Tallers sobre diversitat funcional a Primària ("Relacionar la vida", en llenguatge del "jo" per persones amb trastorns mentals)
- El Fòrum de la Convivència (cada any, una causa justa marcada pels centres de Secundària serà treballada pels voluntariats de mediació natural i, en altres casos, per les aules de tercer d'ESO)

Una coreografia global e intensa

Siguin immunològiques o quirúrgiques, les nostres intervencions són una dansa coral que uneix docents, pares, mares, personal no docent, alumnat ... i a les entitats i figures referencials, stakeholders i gatekeepers, del barri del centre educatiu.

Una coreografia intensa perquè invoca veritables habilitats superconductores de pau que es nodreixen de disciplines ben variades:

- La Comunicació No Violenta de Marshall Rosenberg

Judo Verbal de George Thompson

- La Mediació transformadora de Busch i Folger
- La Mediació narrativa circular de Sara Cobb
- La programació neuro-lingüística
- Les pràctiques restauratives (especialment, el model de l'Institut Internacional de Pràctiques restauratives en l'esfera dels cercles restauratius i les conferències de pau)
- La gestió psicològica dels grups segons el patró de l'Institut Tavistock (Kurt Lewin et al.)

Aquest desplegament ve associat a la llibertat i la vocació de ser un equip educador (no només assistencial), integrat per persones amb perfil mediador i pedagògic i àmplia experiència en el camp de la comunicació tàctica, afectiva i persuasiva.

Totes elles, professionals amb implicació personal en tasques que són pures conviccions que els porten a viure una alta coincidència entre la vocació i el treball

